

Συνήγορος του Πολίτη

Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων

Ο **Συνήγορος του Πολίτη** είναι μία Ανεξάρτητη Αρχή που δημιουργήθηκε το 1997 για να προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών. Ελέγχεται μόνο από τη Βουλή των Ελλήνων και οι υπηρεσίες του είναι δωρεάν.

Από τον Ιούλιο του 2003 στον Συνήγορο του Πολίτη **λειτουργεί ένα νέο τμήμα, ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού, που ανέλαβε το ρόλο του Συνηγόρου του Παιδιού στην Ελλάδα.** Αποστολή του είναι η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των ανηλίκων, δηλαδή όλων των αγοριών και κοριτσιών έως 18 χρόνων.

Ποια είναι τα
δικαιώματά μου;

Ο Συνήγορος και τα δικαιώματά σου

Ο Συνήγορος:

- **ερευνά συγκεκριμένες παραβιάσεις δικαιωμάτων** των παιδιών από φορείς ή άτομα και προτείνει τρόπους προστασίας τους
- προσπαθεί να **κάνει γνωστά τα δικαιώματά** τους σε όλους και πρώτα απ' όλα στα ίδια τα παιδιά
- φροντίζει ώστε τα παιδιά να **συμμετέχουν** και **να ακούγεται η φωνή τους** στα θέματα που τα αφορούν
- **παρακολουθεί την εφαρμογή των νόμων** για τα παιδιά και **κάνει προτάσεις** προς την Πολιτεία για να λάβει μέτρα προς το συμφέρον τους
- **συναντά** τα παιδιά στους χώρους όπου ζουν, εκπαιδεύονται και περνούν την καθημερινότητά τους, **συζητά τα προβλήματα** που τα απασχολούν **και ακούει τις απόψεις και τις προτάσεις τους**

Ο Συνήγορος δεν παίζει...

- το ρόλο άλλων υπηρεσιών που φροντίζουν για την προστασία των παιδιών, π.χ. εισαγγελέα ή κοινωνικής υπηρεσίας. Συνεργάζεται, όμως, μαζί τους όταν χρειάζεται
- το ρόλο θαυματοποιού! Χρειάζεται να γνωρίζεις τα δικαιώματά σου και να χρησιμοποιείς τη βοήθεια ανθρώπων που εμπιστεύεσαι

Η προστασία των δικαιωμάτων σου περνάει
και από τα χέρια σου!

εκπαίδευση
κακοποίηση ψυχαγωγία
ισότητα **Καταπίεση**
ρατσισμός αποκλεισμός **βία**
σεβασμός συμμετοχή υγεία
επικοινωνία **εκμετάλλευση φροντίδα**
άποψη παραμέληση

Λίγα λόγια για τα δικαιώματά σου

Όλα τα παιδιά έχουν συγκεκριμένα δικαιώματα που ορίζονται από τις διεθνείς συμβάσεις, το Σύνταγμα και τους νόμους.

Το σημαντικότερο κείμενο για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι η **ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**. Η Σύμβαση αυτή, που υπογράφηκε το 1989 από τα κράτη-μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ρυθμίζει τις υποχρεώσεις των κρατών για την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού. Το 1992 έγινε νόμος και στη χώρα μας (Ν. 2101/ 92).

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού περιλαμβάνει τρεις μεγάλες κατηγορίες δικαιωμάτων:

- **Συμμετοχή** (δικαίωμα στην έκφραση γνώμης, την πληροφόρηση, τον ελεύθερο χρόνο, κ.λ.π.)
- **Προστασία** (από κάθε μορφή κακοποίηση, εκμετάλλευση, διάκριση, ρατσισμό, κ.λ.π.)
- **Παροχές** (δικαίωμα στην εκπαίδευση, την υγεία, την ψυχαγωγία, κ.λ.π.)

Στις επόμενες σελίδες θα βρεις πληροφορίες για ορισμένα από τα δικαιώματα που περιέχονται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Θέλω να έχω
ελεύθερο χρόνο!
Θέλω να είμαστε
όλοι ίσοι!

Δεν ξέρω σε
ποιόν να μιλήσω
για όσα μου
συμβαίνουν!

Θέλω να ξέρω
τα δικαιώματά
μου!

Το ζύλο ΔΕΝ
βγήκε από τον
παράδεισο!

Θέλω να λέω τη
γνώμη μου σε
κάθε ζήτημα που
με αφορά!

Τι λέει η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού;

- Όλα τα παιδιά είναι ίσα και πρέπει να προστατεύονται από διακρίσεις λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, καταγωγής, πεποιθήσεων, νομικής κατάστασης των ίδιων ή μελών της οικογένειάς τους.
- Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις αποφάσεις που το αφορούν.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ταυτότητα, δηλαδή σε ένα όνομα, επώνυμο και ιθαγένεια.
- Τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν σε ένα περιβάλλον που τους παρέχει τα αναγκαία υλικά αγαθά (στέγη, ρούχα, τροφή) και διασφαλίζει τη σωματική, νοητική, συναισθηματική και κοινωνική τους ανάπτυξη.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να μην αποχωρίζονται από τους γονείς τους, εκτός αν αυτό γίνεται με κοινή απόφαση των γονέων ή ύστερα από απόφαση της Πολιτείας, επειδή οι γονείς τα παραμελούν ή τα κακομεταχειρίζονται.
- Όλα τα παιδιά, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους, έχουν δικαίωμα να εκφράζουν τη γνώμη και τις απόψεις τους σε θέματα που τα αφορούν. Οι ενήλικες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη τους πριν πάρουν αποφάσεις γι' αυτά.

- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα **να εκφράζουν τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις τους.**
- **Κανείς δεν μπορεί να επεμβαίνει αυθαίρετα στην ιδιωτική ζωή των παιδιών,** στην οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία τους, ούτε να προσβάλλει την τιμή και την υπόληψή τους.
- Τα παιδιά **έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μέσα ενημέρωσης** (εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση, ηλεκτρονικά μέσα) αλλά πρέπει και να προστατεύονται από τις αρνητικές επιδράσεις τους.
- Τα παιδιά **έχουν δικαίωμα προστασίας από κάθε μορφής κακομεταχείριση:** βία, παραμέληση, κακοποίηση (σωματική, λεκτική, ψυχολογική, σεξουαλική) και εκμετάλλευση, μέσα και έξω από την οικογένεια.
- Όταν **η οικογένεια δεν μπορεί να φροντίσει ένα παιδί, τότε η Πολιτεία αναλαμβάνει τη φροντίδα του** με θεσμούς όπως η υιοθεσία, η φιλοξενία σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα, που πρέπει να σέβονται πλήρως τα δικαιώματά του.
- Τα παιδιά **που προέρχονται από ξένη χώρα έχουν δικαίωμα φροντίδας και προστασίας.**
- Τα παιδιά **με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα στη δωρεάν ειδική φροντίδα,** εκπαίδευση και επιμόρφωση, ώστε να απολαμβάνουν ισότιμη και αξιοπρεπή ζωή.

- Τα παιδιά έχουν **δικαίωμα στην ιατρική περίθαλψη και φροντίδα,** τους εμβολιασμούς, τη νοσηλεία, κ.λ.π.
- Όλα τα παιδιά **έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση,** σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους. Το κράτος πρέπει να παίρνει μέτρα ώστε τα παιδιά να γράφονται και να μη διακόπτουν στο σχολείο, να αναπτύσσουν τις ικανότητες και την προσωπικότητά τους. Τα πειθαρχικά μέτρα δεν πρέπει να προσβάλλουν την αξιοπρέπεια των μαθητών.
- Τα παιδιά **έχουν δικαίωμα στην ανάπαυση, στο παιχνίδι και την ψυχαγωγία.**
- Τα παιδιά **πρέπει να προστατεύονται από κάθε μορφής οικονομική εκμετάλλευση** (επαιτεία, εκπόρνευση, πορνογραφία, δουλεμπόριο, κ.λ.π.) Έχουν όμως δικαίωμα στην εργασία με ασφάλιση και υπό προϋποθέσεις, ανάλογα με την ηλικία, το είδος εργασίας, το ωράριο, κ.λ.π.
- Τα παιδιά που είτε τα ίδια είτε μέλη της οικογένειάς τους κάνουν **χρήση ναρκωτικών** ή άλλων ουσιών που προκαλούν εξάρτηση **έχουν δικαίωμα κατάλληλης υποστήριξης.**
- Τα παιδιά που συλλαμβάνονται και δικάζονται έχουν δικαίωμα να αντιμετωπίζονται **με αξιοπρέπεια και σεβασμό στην ιδιωτική τους ζωή, να ενημερώνονται αναλυτικά από τις Αρχές σε κατανοητή γλώσσα και να έχουν νομική βοήθεια.** Σε περίπτωση που είναι απολύτως απαραίτητη η κράτησή τους, αυτή πρέπει να γίνεται χωριστά από ενήλικα άτομα και με σεβασμό στην προσωπικότητα και τις ανάγκες τους.

Μπορείτε να βρείτε ολόκληρη τη Σύμβαση στο www.0-18.gr/crc

Προσπάθησε να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις με ΝΑΙ ή ΟΧΙ

1. Μπορούν οι γονείς να απαγορεύσουν στο παιδί τους να πηγαίνει στο σχολείο;
2. Μπορεί ένας μαθητής να γραφτεί στο σχολείο αν οι γονείς του δεν κατοικούν νόμιμα στην Ελλάδα;
3. Μπορεί ένα παιδί που είναι άρρωστο να απευθυνθεί μόνο του σε ένα νοσοκομείο ή ένα κέντρο υγείας;
4. Μπορεί ένα παιδί να ταξιδέψει στο εξωτερικό χωρίς την έγκριση των γονιών του;
5. Μπορεί ένα παιδί χωρισμένων γονιών να εκφράσει την άποψή του με ποιον γονέα θέλει να μένει;
6. Μπορεί ένας χωρισμένος γονιός να απαγορεύσει στο παιδί του να επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον άλλο γονιό;
7. Μπορεί ένας μαθητής να διαμαρτυρηθεί για διάκριση σε βάρος του από δασκάλους ή συμμαθητές του;
8. Μπορεί ένα σχολείο να αποβάλει έναν μαθητή για πάντα;
9. Μπορεί ένα παιδί να απευθυνθεί χωρίς την έγκριση των γονιών του στην αστυνομία ή σε κάποια δημόσια υπηρεσία για να καταγγείλει ότι ένα δικαίωμά του παραβιάζεται ;
10. Μπορεί ένα παιδί πάνω από 15 χρόνων να εργαστεί χωρίς να ενημερώσει τους γονείς του;
11. Μπορεί ένας αστυνομικός που συλλαμβάνει έναν ανήλικο να του απαγορεύσει την τηλεφωνική επικοινωνία με τους γονείς του;
12. Μπορεί ένα παιδί να μένει σε άλλο σπίτι από αυτό των γονιών του χωρίς την έγκρισή τους;
13. Μπορεί ένα τηλεοπτικό κανάλι να προβάλει συνέντευξη με έναν κακοποιημένο ανήλικο;

Απαντήσεις

1. Όχι. Η εκπαίδευση είναι δικαίωμα όλων των παιδιών. Οι γονείς είναι υποχρεωμένοι να δώσουν την έγκρισή τους, εκτός αν υπάρχουν λόγοι υγείας που επιβάλλουν την παραμονή του παιδιού στο σπίτι.
2. Ναι. Όλοι οι ανήλικοι που μένουν στη χώρα έχουν δικαίωμα να πηγαίνουν σε δημόσιο σχολείο. Αν όμως οι γονείς απελαθούν, το παιδί τους ακολουθεί.
3. Ναι, αλλά σε κάθε περίπτωση πρέπει να ειδοποιηθούν οι γονείς του ή κάποιος άλλος ενήλικας που έχει την ευθύνη του.
4. Όχι. Για την έκδοση διαβατηρίου χρειάζεται η υπογραφή των γονιών του. Αν το παιδί ταξιδεύει μόνο του ή με άλλο πρόσωπο πρέπει να υπάρχει η γραπτή έγκρισή τους.
5. Ναι. Το δικαστήριο ακούει τη γνώμη του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.
6. Όχι, εκτός αν το έχει απαγορεύσει το δικαστήριο.
7. Ναι. Έχει δικαίωμα να διαμαρτυρηθεί στη διεύθυνση του σχολείου του ή στο γραφείο της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης ζητώντας την προστασία του από οποιαδήποτε διάκριση.
8. Όχι. Η απόφαση για αποβολή μπορεί να διαρκεί μόνο για το συγκεκριμένο σχολικό έτος.
9. Ναι. Η αστυνομία ή η δημόσια υπηρεσία οφείλουν μάλιστα να ακούσουν την καταγγελία του και να χειριστούν εμπιστευτικά τα στοιχεία του.
10. Όχι. Η συναίνεση των γονιών ή αυτών που έχουν την επιμέλεια των ανηλίκων είναι απαραίτητη για να εργαστούν.
11. Όχι, αυτό είναι δικαίωμα του παιδιού που συλλαμβάνεται.
12. Όχι, εκτός αν το δικαστήριο ή ο εισαγγελέας έχει αποφασίσει διαφορετικά.
13. Όχι, ο νόμος απαγορεύει ρητά κάτι τέτοιο, ακόμη και αν το πρόσωπο του ανηλίκου καλύπτεται.

Πώς μπορείς να επικοινωνήσεις με τον Συνήγορο;

- Μπορείς να τηλεφωνήσεις στο **800.11.32.000** (χωρίς χρέωση)
- Μπορείς να επισκεφθείς τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη, καθημερινές από τις 9.00 π.μ. μέχρι τις 3.00 μ.μ.
- Μπορείς να επικοινωνήσεις ταχυδρομικά (**Χατζηγιάννη Μέξη 5, Αθήνα 11528**) ή ηλεκτρονικά (στο **cr@synigoros.gr**) ή με φαξ (στο **210.728.9639**).

Στον Συνήγορο μπορείς να απευθυνθείς εσύ, κάποιος από την οικογένειά σου ή οποιοσδήποτε άλλος γνωρίζει ότι παραβιάζονται δικαιώματα του παιδιού.

Ίσως το πρόβλημα να αντιμετωπίζεται καλύτερα αν ζητήσεις τη βοήθεια κάποιου ενήλικα που εμπιστεύεσαι. Στην περίπτωση αυτή θα σου πούμε τη γνώμη μας για το τι μπορείς να κάνεις.

Αν, όμως, είναι απαραίτητη η παρέμβαση του Συνηγόρου για να προστατευθούν τα δικαιώματά σου, τότε μπορείς να κάνεις μια γραπτή αναφορά.

Τι είναι η "αναφορά";

Είναι ένα απλό γραπτό κείμενο που περιέχει μία σύντομη περιγραφή του προβλήματος που αντιμετωπίζεις, τα στοιχεία σου και την υπογραφή σου.

Ένα έντυπο αναφοράς θα βρεις στο τέλος του φυλλαδίου

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Τα προσωπικά στοιχεία σου και όσα μας αναφέρεις είναι απόρρητα, δηλαδή δεν δίνονται σε τρίτους χωρίς τη θέλησή σου.

Αν για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα είναι απαραίτητη η επικοινωνία με τους γονείς σου ή μια αρμόδια υπηρεσία, τότε ο Συνήγορος θα ζητήσει πρώτα τη σύμφωνη γνώμη σου.

Ο Συνήγορος μπορεί να ερευνήσει μία πολύ σοβαρή παραβίαση και με δική του πρωτοβουλία. Μπορεί, επίσης, να επισκεφθεί κάποιο σχολείο, νοσοκομείο, ξενώνα, χώρο κράτησης, κ.λπ. για να διαπιστώσει αν προστατεύονται τα δικαιώματα των παιδιών.

Τι άλλο κάνει ο Συνήγορος για τα δικαιώματα των παιδιών;

- συναντά και **επικοινωνεί άμεσα με ομάδες παιδιών** σε σχολεία, χώρους φιλοξενίας, κ.λ.π.
- **παρέχει πληροφορίες για τα δικαιώματα των παιδιών** μέσα από ειδική τηλεφωνική γραμμή, έντυπα και το διαδίκτυο
- όταν κρίνει ότι είναι χρήσιμο, **λέει την άποψή του** για θέματα που αφορούν τα παιδιά στις **εφημερίδες, το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση**
- **συνεργάζεται με υπηρεσίες ή φορείς εκπαίδευσης, πρόνοιας και δικαιοσύνης**, διεθνείς οργανισμούς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με το παιδί

Μια ομάδα παιδιών μπορεί να επισκεφθεί τα γραφεία του Συνηγόρου ή να ζητήσει να μπει στο πρόγραμμα επισκέψεών μας, για να κουβεντιάσουμε μαζί θέματα δικαιωμάτων του παιδιού. Μπορεί ακόμη να μας στείλει γραπτές προτάσεις για ένα σοβαρό ζήτημα που έχει απασχολήσει τα μέλη της ομάδας.

ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΠΡΟΣ: ΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΚΥΚΛΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ,
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ ΜΕΞΗ 5, ΑΘΗΝΑ 11528

ΟΝΟΜΑ

ΕΠΩΝΥΜΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ (για ανηλίκους)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΚΙΝΗΤΟ Η ΑΛΛΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Ο Συνήγορος μπορεί να επικοινωνεί μαζί μου (κύκλωσε):

A) στη διεύθυνση σπιτιού μου με αλληλογραφία (ναι - όχι)

B) στο τηλέφωνο σπιτιού (ναι όχι

Γ) στο κινητό ή άλλο τηλέφωνο (ναι όχι

Περιγραφή του προβλήματος

(Προσπάθησε να είσαι όσο γίνεται περισσότερο ακριβής. Αν αναφέρεσαι σε άλλα πρόσωπα, παρακαλούμε να γράψεις αν θέλεις ή όχι να επικοινωνήσει ο Συνήγορος μαζί τους. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις και άλλες σελίδες. Στο τέλος μην ξεχάσεις να βάλεις την υπογραφή σου).

Blank area for writing the description of the problem.

Η σιωπή δεν είναι λύση

Επικοινωνήσε μαζί μας!

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Κύκλος δικαιωμάτων του παιδιού
Χατζηγιάννη Μέξη 5, Αθήνα, 11528
(περιοχή Χίλτον - Στάση Μετρό Μέγαρο Μουσικής)

Τηλέφωνο χωρίς χρέωση για ανηλίκους:

800.11.32.000

(Δευτ.- Παρ., 9.00 πμ - 3.00 μμ)

Fax: 210.728.9639,

Γραμματεία: 210.728.9703

e-mail: cr@synigoros.gr

www.0-18.gr

